

Lesdoelen

De kinderen leren werkwoorden, zelfstandige naamwoorden en bijvoeglijke naamwoorden in een zin vinden.

Materiaal

- Oefenblad instaples 1 taal
- Antwoordblad instaples 1 taal
- Hulpkaart woordsoorten, kopieerblad (tabblad Leerlijnen)

Lesduur

- 25 minuten

Aanwijzingen bij de les

- Algemene informatie over het instapprogramma vindt u op Mijnmalmberg.nl.
- Deze instaples is een voorbereiding op les 2 van thema 1. De kinderen leren wat een werkwoord, een zelfstandig naamwoord en een bijvoeglijk naamwoord is.

Stap 1 Introductie

Schrijf op het bord: **Het vrolijke meisje plonsde in het overdekte zwembad.** Vraag wie het werkwoord, de zelfstandige naamwoorden en het bijvoeglijk naamwoord in deze zin kan aanwijzen en schrijf deze woorden apart op.

Elke zin heeft verschillende woordsoorten. In deze les leer je werkwoorden, zelfstandige naamwoorden en bijvoeglijke naamwoorden in een zin vinden.

Stap 2 Instructie

- 1 Neem 'Dit moet je weten' met de kinderen door en bespreek het voorbeeld. Ga in op de definities van de drie woordsoorten. Wijs erop dat die beschrijvingen kunnen helpen om de woordsoorten te vinden. *Welke woorden zijn mensen, dieren of dingen? (broer, tent) Wat doet die broer? (hij kampeert) Kampeert is een werkwoord. Welke woorden zeggen iets over de zelfstandige naamwoorden? (grote en mooie) Grote is een bijvoeglijk naamwoord bij broer en mooie is een bijvoeglijk naamwoord dat iets over de tent zegt.*
- 2 Vraag hoe je het zelfstandig naamwoord nog meer kunt vinden. *Er staat of kan een lidwoord voor (vormkenmerk).* Vraag hoe je een bijvoeglijk naamwoord nog meer kunt vinden. *Het staat meestal voor het zelfstandig naamwoord (vormkenmerk).*
- 3 Schrijf de volgende zin op het bord: **De bange jongen springt met dichte ogen van de hoge duikplank.** Vraag de kinderen om de drie woordsoorten te vinden. Bespreek na met behulp van de instapkaart.

Stap 3 Oefenen

- 1 De kinderen maken item 2 en 3 van opdracht 2. Bij het eerste item kunnen ze zien wat de bedoeling is.
- 2 Bespreek de items na met de kinderen. Begin met de zelfstandige naamwoorden, dan de werkwoorden en ten slotte de bijvoeglijke naamwoorden.

Stap 4 Zelfstandig werken

De kinderen die alles goed hebben, gaan zelfstandig aan het werk met opdracht 1 en 2. Laat de kinderen die dat willen, gebruikmaken van de hulpkaart woordsoorten. Geef de andere kinderen verlengde instructie.

Verlengde instructie

- 1 Wijs op het plaatje op de instapkaart. *Wat zien jullie?* Schrijf ondertussen op het bord: **De kinderen zien.** *Zo vind je het werkwoord: zien.* Wijs dan het zelfstandig naamwoord aan: kinderen. *Staan er ook bijvoeglijke naamwoorden in?* (nee) Vul de zin aan: **een plaatje van een grote kerk met mooie koepels.** Laat de kinderen eerst de zelfstandige naamwoorden aanwijzen. Vraag dan wat er wordt gezegd over die woorden. (grote, mooie) *Zo vind je bijvoeglijke naamwoorden.*
- 2 Maak item 2 van opdracht 1 samen met de kinderen. Laat ze dan opdracht 1 en 2 zelfstandig afmaken.

Stap 5 Reflectie

- 1 Bekijk samen met de kinderen de hulpkaart woordsoorten. Welke woordsoorten kennen ze al? Welke woordsoorten vinden ze nog lastig? Waarom vinden ze de ene woordsoort lastiger om te vinden dan de andere?
- 2 Wijs iets aan in de klas waarover veel te zeggen is, bijvoorbeeld een landkaart. *Wat is het?* (een kaart) Laat er zoveel mogelijk bijvoeglijke naamwoorden bij bedenken die iets over het voorwerp zeggen.
- 3 *In les 2 van thema 1 gaan we nog een keer oefenen met woordsoorten.*

Lesdoelen

De kinderen kunnen aanhalingstekens gebruiken.

Materiaal

- Oefenblad instaples 2 taal
- Antwoordblad instaples 2 taal
- Verlengde instructie:
per kind een blad met de volgende zinnen:
Voelde jij die druppel vraagt Inez
Moet je die zwarte lucht zien wijst Tijmen
Oei dat wordt een bui zegt hun vader bezorgd
Rennen joelt Tijmen

Lesduur

- 25 minuten

Aanwijzingen bij de les

- Algemene informatie over het instapprogramma vindt u op Mijnmalmberg.nl.
- Deze instaples is een voorbereiding op les 9 van thema 1. De kinderen leren wat aanhalingstekens zijn en hoe je die kunt gebruiken.

Stap 1 Introductie

Vraag aan een of meerdere kinderen: *hebben jullie iets bijzonders beleefd in de vakantie?*
Schrijf op: **Ik heb ... gedaan in de vakantie, vertelt [naam kind]. Een deel van deze zin geeft aan wat [naam kind] zei. Dat stukje moet tussen aanhalingstekens.** Zet aanhalingstekens met rood in de zin. *Deze les gaan jullie leren hoe je aanhalingstekens gebruikt.*

Stap 2 Instructie

- 1 **Welke leestekens kennen jullie al?** Geef bij elk leesteken een voorbeeld, bijvoorbeeld: Sta op! bij een uitroepteken. Bespreek met elkaar wanneer die leestekens worden gebruikt.
- 2 Neem 'Dit moet je weten' met de kinderen door. Wijs op de plaats van de punten, komma's en aanhalingstekens. Schrijf op het bord: **Wij gingen naar Marokko zegt Annas mijn zusje durfde de zee niet in.** Laat de kinderen de zin lezen. Zet er met rood de juiste leestekens in. Laat de zin nog een keer lezen. *Waarom is de zin gemakkelijker te lezen met leestekens?*
- 3 Schrijf op het bord: **Kan je zusje niet zwemmen wil Hannah weten.** Laat de kinderen de zin opschrijven. Laat ze eerst een streep zetten onder de woorden die aangeven wat er precies gezegd wordt. *Hoort het vraagteken bij wat Hannah zegt? (ja) Als het daarbij hoort, waar moet het aanhalingsteken dan? (erachter)* Zet de aanhalingstekens en andere leestekens met rood in de voorbeeldzin.

Stap 3 Oefenen

- 1 De kinderen maken item 2 en 3 van opdracht 2. Bij het eerste item kunnen ze zien wat de bedoeling is.
- 2 Bespreek de items na met de kinderen. Schrijf de zinnen met leestekens op het bord en laat de kinderen dit met hun eigen antwoorden vergelijken.

Stap 4 Zelfstandig werken

De kinderen die alles goed hebben, gaan zelfstandig aan het werk met opdracht 1, 2 en 3. Geef de andere kinderen verlengde instructie.

Verlengde instructie

- 1** Laat de kinderen de zinnen op het vel voorlezen. Bespreek waar precies staat wat iemand zegt. Laat de kinderen daar een streep onder zetten.
- 2** Laat de kinderen nu alleen lezen wat precies gezegd wordt. Bespreek welke leestekens in de zin passen. Laat de kinderen eerst komma's, punten, vraagtekens of uitroepetekens zetten. Het aanhalingsteken komt daarachter. Laat de zinnen dan nog eens geheel voorlezen.
- 3** Wijs op opdracht 1. *In een toneeltekst staat alleen wat mensen letterlijk zeggen, dus de hele zin moet tussen aanhalingstekens.*
- 4** Maak item 2 van opdracht 1 samen met de kinderen. Laat ze dan opdracht 1, 2 en 3 zelfstandig afmaken.

Stap 5 Reflectie

- 1** Vraag waarom je aanhalingstekens zet. *Is een tekst gemakkelijker te lezen en te begrijpen als je ziet wat iemand precies zegt?* Laat de kinderen een voorbeeld geven uit de opdrachten of een leesboek.
- 2** *In les 9 van thema 1 gaan jullie nog een keer oefenen met aanhalingstekens.*

Lesdoelen

De kinderen weten wat de persoonsvorm is en hoe je deze kunt vinden met de vraagproef.

Materiaal

- Oefenblad instaples 3 taal
- Antwoordblad instaples 3 taal
- Hulpkaart zinsdelen, kopieerblad (tabblad Leerlijnen)

Lesduur

- 25 minuten

Aanwijzingen bij de les

- Algemene informatie over het instapprogramma vindt u op Mijnmalmberg.nl.
- Deze instaples is een voorbereiding op les 7 van thema 1. De kinderen leren wat de persoonsvorm is en hoe ze die kunnen vinden met de vraagproef.
- De persoonsvorm:
 - hoort bij het onderwerp;
 - zegt wat gedaan wordt in de zin;
 - neemt verschillende vormen aan afhankelijk van het onderwerp en de tijd in de zin.

Stap 1 Introductie

Zeg eenvoudige zinnen: *Masja koopt een zonnebril. Zij telt haar spaargeld. Pim draagt een hengel. Hij gaat vissen met zijn vader* en vraag steeds om er een vraag van te maken. *Wat valt op? Welk woord staat steeds vooraan in de vraagzin? (het werkwoord) Je gaat leren dat dit werkwoord de persoonsvorm is.*

Stap 2 Instructie

- 1** Bespreek hoe je het werkwoord en het onderwerp vindt in de zin. *Het werkwoord zegt wat er gebeurt of wordt gedaan in de zin. Het onderwerp (of het wie-deel) zegt wie of wat iets doet in de zin.*
- 2** Neem 'Dit moet je weten' met de kinderen door. *De persoonsvorm is een vorm van het werkwoord. Waarom heet het de persoonsvorm?* (Het is de vorm van het werkwoord die hoort bij het onderwerp van de zin en dat is vaak een persoon.) Bespreek dan het voorbeeld. Leg nog een keer uit wat een vraagzin is.
- 3** Schrijf op het bord: **Hij ligt in de tent.** *Wat is de persoonsvorm? (ligt) Hoe kun je dat controleren? (Door er een vraagzin van te maken.) Ligt hij in de tent?* Zet een streep onder de persoonsvorm. Doe hetzelfde met de zin: **Wij liggen de halve dag te luieren.** Wijs de kinderen erop dat 'ligt' en 'liggen' twee verschillende vormen van hetzelfde werkwoord zijn. De ene vorm hoort bij de persoon 'hij'; de tweede vorm bij de persoon 'wij'. Wijs ze erop dat 'luieren' ook een werkwoord is, maar in deze zin geen persoonsvorm is. Laat dit zien door de zin vragend te maken.

Stap 3 Oefenen

- 1 De kinderen maken item 2 en 3 van opdracht 2. Bij het eerste item kunnen ze zien wat de bedoeling is.
- 2 Bespreek de items na met de kinderen. Laat de vraagzinnen noemen.

Stap 4 Zelfstandig werken

De kinderen die alles goed hebben, gaan zelfstandig aan het werk met opdracht 1, 2 en 3. Laat de kinderen die dat willen, gebruikmaken van de hulpkaart woordsoorten. Geef de andere kinderen verlengde instructie.

Verlengde instructie

- 1 Schrijf een zin op: **Papa probeert de bagage in de kofferbak te proppen.** *We gaan op zoek naar de persoonsvorm in deze zin. Hoe vind je die? Maak er een vraagzin van. Probeert papa de bagage in de kofferbak te proppen? De persoonsvorm is het werkwoord dat vooraan staat in de vraagzin. (probeert)*
- 2 Verander de zin: **Papa wil de bagage in de achterbak proppen.** Laat de kinderen via de vraagproef ontdekken dat de persoonsvorm nu 'wil' is.
- 3 Maak item 2 van opdracht 1 samen met de kinderen. Laat ze dan opdracht 1, 2 en 3 zelfstandig afmaken.

Stap 5 Reflectie

- 1 Maak een lijstje met redenen waarom de persoonsvorm soms lastig te vinden is: 1 Er staan meer werkwoorden in de zin. 2 Het onderwerp is niet een mens maar een ding. 3 De zin bestaat uit meer zinnen (samengesteld). Geef bij elke reden een voorbeeld.
- 2 In thema les 4 en les 7 van thema 1 gaan jullie nog een keer oefenen met hoe je de persoonsvorm vindt.